

משלי פרק ג פסוק לג מֵאֲרַת יְדוּד בְּבֵית רָשָׁע וְנֹוֹה צְדִיקִים יִבְרָךְ:

ביאור הגר"א - משלי פרק ג פסוק לג

מֵאֲרַת ה' כבית רשע שלהרשע העוה"ז אצלו כבית שהוא בקביעות אבל להצדיקים הוא נוה שנוה הוא מקום דירה לפי שעה, ואומר שלרשע יהיה מארת ה' אפילו בביתו שכאן הוא הקביעות שלו יהיה ג"כ מארת ה' ומכ"ש בעוה"ב. ונוה צדיקים יברך ולהצדיקים אפילו הנוה שלהם שהעוה"ז אצלם כנוה לפי שעה יבורך וכ"ש בעה"ב.

והענין שבי"ת הוא יסוד בית תקרה והוא סת"ר של בית והוא הגוף והעוה"ז ששניהם בסוד בית. אבל הצדיקים עיקר שלהם הנר"נ, שסת"ר שלהם הוא נו"ה ואמר אצל הישרים סוד שהוא יין ואצל הצדיקים יברך שהוא הברכה והבן:

דברים פרק טז ה-ז

לֹא תוּכַל לְזַבַּח אֶת הַפֶּסַח בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ:
כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁפְן שְׁמוֹ שָׁם תִּזְבַּח אֶת הַפֶּסַח בְּעָרֵב כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ מוֹעֵד צִאתְךָ מִמִּצְרָיִם:
וּבִשְׁלֹת וְאָכַלְתָּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ וּפְנִיתָ בַבֶּקֶר וְהִלַּכְתָּ לְאֹהֲלֶיךָ:

אברבנאל דברים פרק יא

הספק הכ' הוא באמרו ופנית בבקר והלכת לאהליך כי איך ילך ביום הראשון מהחג שהוא בבקר אחרי אכילת הפסח? ורש"י כתב לבקר היום השני – וזה לא נזכר בכתוב. ור' אברהם אמר שילכו לאהליהם שהיו סביב לירושלי', ובימי החול ילכו לדרכם, וגם זה הבל. כי בירושלי' בתוך העיר היו יושבי' לא באהליהם כערביי'. ועוד שהנה לא נאמר כזה בחג השבועות ובחג הסכו'. ולמה אמרו בפסח: אברבנאל דברים פרק טז: אם לראשון מענין הפסח אמר לא תוכל לזבוח את הפסח באחד שעריך אשר ה' אלקיך נותן לך. רוצה לומר אף על פי ששעריך הם מהארץ הקדושה אשר ה' אלקיך נותן לך הנה זבח הפסח כפי הדין והרצון האלקי וגזרתו העליונה לא תוכל לאכול אותו בשעריך כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשכן שמו שם תזבח את הפסח בערב רוצה לומר שם בחר ה' שתהיה העבודה הזאת ולא במקום אחר. האמנם בענין המצה אשר הסתפקת אם תהיה

1. שו"ת רב פעלים חלק ד – סוד ישרים סימן טז: וידוע שכל אות ואות מן כ"ז אותיות התורה הנז' הוא כנגד הוי"ה אחת א"כ כ"ז אותיות הנז' הם כ"ז הוי"ות שעולה מספרם שבת, כי כ"ז פעמים כ"ו עולה מספר שבת. והנה ידוע כי אלו הכ"ז אותיות ראשם אלף ואמצעם מ"ם וסופם ת"ו, כי אותיות מנצפך נכללים בתוכם והוא סוד אמ"ת. ולכן נרמזו אותיות אמ"ת בסוף הפרשה של שבת שהיא פרשת ויכלו המסיימת ברא אלקים לעשות ס"ת אמ"ת ואלו אותיות אמ"ת הם סת"ר שהוא ר"ת סוף תו"ך רא"ש כי התי"ו /הת"ו הוא סוף והמ"ם /והמ"ו תו"ך והא' ראש ולכן אומרים במוצאי שבת יושב בסת"ר עליון שהוא ר"ת סוף תו"ך רא"ש ושבת זה קאי על השבת.

אכילתה כל שבעה בירושלים. ראוי שתדע שאין הכונה האלקית שתשב כל שבעת ימים שמה אלא אחר שתזבח את הפסח כמ"ש. ועם זה ובשלת ואכלת שזה על שלמי חגיגה אמרו שיעשה ביום הראשון אחרי שיזבחו את הפסח ביום הראשון מהחג ואכילת השלמים כמו שהתבאר מיד ופנית בבקר והלכת לאהליך. רוצה לומר אחר אכילת הפסח ובישול השלמי' והאכילה כלה. שזה חובה שיהיה בירושלים לפני ה'. שכל זה הוא ביום הראשון משם ואילך ופנית בבקר והלכת לאהליך. רוצ' לומר לארצך ולשעריך ושם בשערים ששת ימים תאכל מצות.

משלי פרק כד פסוק טו

אַל תִּאָרֵב רְשָׁע לְנוֹה צְדִיק אֶל תִּשְׁדֵּד רְבִצוּ:

ביאור הגר"א - משלי פרק כד פסוק טו

אל תארוב וגו' כי הרשע צופה לצדיק ומבקש להמיתו וכמ"ש אצל כל פינה תארוב² שאם יעזוב מעט מן התורה הוא חוטפו לכן אמר אל תארוב רשע לנוה וגו' וההבדל שביין "נוה" ל"רבצו" הוא כי רבצו הוא במקום שרובץ לפי שעה ונוה הוא עיקר דירתו כמו שבבהמה מקום רבצה הוא בשדה ונוה שלה הוא בדיר. וז"ש שאל תארב בנוה צדיק שהוא בעוה"ב ששם עיקר דירתו ושם הוא דירת נר"ן ואל תשדד רבצו בעה"ז.

ועוד אל תארוב רשע לנוה צדיק הוא בבהמ"ד אל תשדד רבצו הוא בבה"כ וכמ"ש מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל, ואמרו אוהליך אלו בתי כנסיות, משכנותיך אלו במ"ד:

משלי פרק יד פסוק יא

בֵּית רְשָׁעִים יִשְׁמַד וְאַהֲלֵ יִשְׂרָאֵל יִפְרִיחַ:

ביאור הגר"א - משלי פרק יד פסוק יא

בית רשעים ישמד ואהל גו' כמ"ש [איוב ה, כד] וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא,³ והיינו שכל ימי השבוע אדם עסוק במלאכתו בשדה ועושה לעצמו שם אוהל ואח"כ ביום השבת בא לביתו

ובשדה שם רגילים חיות רעות וליסטים וזהו וידעת כי שלום אהלך הוא מן החיות וליסטים ואח"כ ביום השבת ופקדת נוך ולא תחטא כלומר שלא יהיה חסר כלום כי

2. משלי פרק ז פסוק יב: פַּעַם בַּחוּץ פַּעַם בְּרַחֲבוֹת וְאַצֵּל כָּל פְּנֵה תִּאָרֵב:

3. איוב פרק ה פסוק כד: וְיִדְעֶתָ כִּי שְׁלוֹם אֶהְלֶךְ וּפְקֻדַת נֹךְ וְלֹא תִחַטָּא:

בביתו שם כליו טמונים וימצא שאינו חסר כלום
 ואמר נוך שהוא אצלו ג"כ במקרה כמ"ש למעלה
 וכבר כתבתי למעלה שאצל הרשעים העה"ז בית שלהם הוא הקביעות ואצל הצדיקים
 הוא אוהל עראי וזהו שבית רשעים שהוא עה"ז שהוא עיקר שלהם הוא ג"כ ישמד ואוהל
 צדיקים שאצליהן הוא אוהל עראי אעפ"כ יפריח:

מסכת שבת דף לד עמוד א

משנה. שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשכה: עשרתם,
 ערבתם? הדליקו את הנר. ספק חשכה ספק אינו חשכה – אין מעשרין את הודאי, ואין
 מטבילין את הכלים, ואין מדליקין את הנרות. אבל מעשרין את הדמאי, ומערבין
 וטומנין את החמין.

גמרא. מנא הני מילי אמר רבי יהושע בן לוי: אמר קרא [איוב ה, כד] וידעת כי שלום
 אהלך ופקדת נוך ולא תחטא. אמר רבה בר רב הונא: אף על גב דאמור רבנן שלשה
 דברים צריך אדם לומר וכו', צריך למימרנהו בניחותא, כי היכי דליקבלינהו מיניה. אמר
 רב אשי: אנא לא שמיע לי הא דרבה בר רב הונא, וקיימתי מסברא.

רמב"ם סוף הלכות סוטה [שהוא סוף ספר נשים]

אין ראוי לקפוץ ולקנות בפני עדים תחלה אלא בינו לבינה בנחת ובדרך טהרה ואזהרה
 כדי להדריכה בדרך ישרה ולהסיר המכשול, וכל שאינו מקפיד על אשתו ובניו ובני
 ביתו ומזהירן ופוקד דרכיהן תמיד עד שידע שהן שלמין מכל חטא ועון הרי זה חוטא
 שנ' [איוב ה, כד] וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא.